

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
 “Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำผู้บริหารกับประสิทธิผลองค์กรของสถานศึกษา
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์

THE RELATIONSHIP BETWEEN LEADERSHIP ADMINISTRATORS AND
 EFFECTIVENESS OF ACADEMY ORGANIZATIONS UNDER IN NAKHON SAWAN
 PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

เกรียงศักดิ์ โชติวิชาศิริกุล¹, ผศ.ดร.สาธิต ทรัพย์รวงทอง²

¹นักศึกษาระดับปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

²อาจารย์ที่ปรึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำผู้บริหารกับประสิทธิผลองค์กรของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 354 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอนและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงค่าความถี่ (f) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) (R_{xy})

ผลการวิจัยพบว่า

1. ภาวะผู้นำผู้บริหาร ตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยของภาวะผู้นำผู้บริหารสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) ด้านการทำงานเป็นทีม 2) ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ และ 3) ด้านการสื่อสารและการจูงใจ
2. ประสิทธิภาพองค์กรของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยของประสิทธิผลองค์กรของสถานศึกษาสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) ด้านผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ ภาวะผู้นำ และความคิดริเริ่มที่เน้นการพัฒนาผู้เรียน 2) ด้านผู้บริหารใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมและใช้ข้อมูลผลการประเมินหรือผลการวิจัยเป็นฐานคิดทั้งทางด้านวิชาการและการจัดการ และ 3) ด้านนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนพึงพอใจผลการบริหารการจัดการศึกษา
3. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำผู้บริหารกับประสิทธิผลองค์กรของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์ พบว่า ในภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่าง

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
“Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

ภาวะผู้นำผู้บริหารรายด้านกับประสิทธิผลองค์กรของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์ในภาพรวม พบว่าภาวะผู้นำผู้บริหาร มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลองค์กรของสถานศึกษาในทางบวกทุกด้าน โดยภาวะผู้นำผู้บริหารด้านการสื่อสารและการจูงใจมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิผลองค์กรของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์สูงกว่าภาวะผู้นำผู้บริหารด้านอื่นๆ

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำผู้บริหาร, ประสิทธิภาพองค์กร, สถานศึกษา

Abstract

The objectives of this research were to study relationship between leadership Administrators and effectiveness of academy organizations in Office of Nakhon Sawan Primary Educational Service Area. The samples used in the research were 354 teachers in basic education schools under Office of Nakhon Sawan Primary Educational Service Area by sampling using multi-stage random sampling. The tool used to collect data in this research was five rating scale questionnaire. The statistics used to analyze data include frequency, percentage, Mean ($\bar{X}$), Standard Deviation (S.D.) and a correlation coefficient of Pearson (Pearson Product Moment Correlation).

The research results were as follow

1. Leadership of administrators in the opinions of teachers in basic education schools under Office of Nakhon Sawan Primary Educational Service Area. Leadership and administrators in the opinions of teachers in basic education schools was at a high level. When considered in the order from the top considered on average of the highest three top leadership were 1) working as a team. 2) focus on the achievement and 3) communication and motivation.

2. The effectiveness of academy organizations in the opinions of teachers in basic education school under Office of Nakhon Sawan Primary Educational Service Area was at a high level. When considered in the order from the side with the effectiveness of the organization’s top three high Academy were 1) The administrators has the vision, leadership and initiatives focus on developing learners. 2) administrators used participatory administration and used data assessment results or research results as base idea both academic and management. 3) satisfaction of students, parents and the community in the administration education management.

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
“Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

3. The relationship between administrators leadership and effectiveness Organization of academy under Office Nakhon Sawan Primary Educational Service were found that the overall relationship in a positive way. The level of statistical significance was .01 by the leadership was moderate. When considered the relationship between administrators leadership each aspect with the effectiveness organizations of academy under Office of Nakhon Sawan Primary Educational Service. The relationship between administrators leadership and effectiveness organizations of academy under Office of Nakhon Sawan Primary Educational Service were found that the overall relationship was in a positive way in all aspects. By organization of academy under Office of Nakhon Sawan Primary Educational Service Area had more positive relationship than the other sides.

Keywords: Leadership of administrators, Effectiveness of academy organizations, School

บทนำ

ในช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) ประเทศไทยจะยังคงประสบภาวะแวดล้อมและบริบทของการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่อาจก่อให้เกิดความเสี่ยงทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ ทั้งนี้ในแผนได้กำหนดการพัฒนาศักยภาพคนตามช่วงวัยและการปฏิรูประบบเพื่อสร้างสังคมสูงวัยอย่างมีคุณภาพโดยได้กำหนดแนวทางการยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ให้มีคุณภาพเท่าเทียมและทั่วถึงโดย (1) ปฏิรูประบบบริหารจัดการทางการศึกษา โดยปรับระบบบริหารจัดการการศึกษาใหม่เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อผลลัพธ์ (Accountability) (2) ปฏิรูประบบการคลังด้านการศึกษา เพื่อเพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโดยการจัดสรรงบประมาณตรงสู่ผู้เรียน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากภาคเอกชนในการจัดการศึกษา (3) พัฒนาคุณภาพครูทั้งระบบตั้งแต่กระบวนการผลิต สรรหา และการคัดเลือกให้ได้คนดี คนเก่ง รวมทั้งระบบการประเมินและรับรองคุณภาพที่เน้นผลลัพธ์จากตัวผู้เรียน และ (4) ปฏิรูประบบการเรียนรู้โดยมุ่งจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างสมรรถนะกำลังคนทั้งระบบการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมศึกษาจนถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559, น.4-5)

กระทรวงศึกษาธิการซึ่งเป็นองค์กรหลักที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการสร้างคนและพัฒนาคุณภาพคนได้ใช้ความพยายามพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยนวัตกรรมการบริหารจัดการที่หลากหลาย ซึ่งฐานการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่ความสำเร็จที่สำคัญที่สุดคือ “สถานศึกษา” การขับเคลื่อนการพัฒนาหรือยกระดับคุณภาพการศึกษาที่แท้จริงนั้นเพื่อที่สำคัญที่สุดในสถานศึกษาคือ “ผู้บริหาร” เพราะผู้บริหารเป็นผู้แปลงนโยบายสู่การปฏิบัติในระดับสถานศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาต้องแสดงบทบาทความเป็นผู้นำที่มีสมรรถนะ (competency) สูง คือ มีและใช้ความรู้ ความสามารถ/ทักษะ และคุณลักษณะที่จำเป็นของ

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
“Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

ผู้บริหารในการบริหารงานให้ประสบความสำเร็จสูงกว่าเดิม ดีกว่าเดิม แข็งแกร่งกว่าเดิม มีคุณภาพสูงกว่าเดิม (นุชนรา รัตนศิระประภา, 2557, น.509-510)

ผู้นำหรือผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำเป็นที่ยอมรับของเพื่อนร่วมงาน ผู้ใต้บังคับบัญชา และใช้ความเป็นผู้นำในการประสานงาน ประสานแนวคิด การสร้างขวัญกำลังใจ และมีความรักใคร่ สามัคคีกันในทุกหมู่คณะ หากผู้นำหรือผู้บริหารสถานศึกษาขาดวิสัยทัศน์ในการเป็นผู้นำ ไม่ทันต่อกระแสโลก การพัฒนาระบบการศึกษาจะไม่ก้าวหน้าหรือทันต่อนวัตกรรม เทคโนโลยีการศึกษา ผู้นำหรือผู้บริหารสถานศึกษาในยุคใหม่ต้องมีวิสัยทัศน์ มีความรอบคอบ รอบรู้ในสายงานการบริหาร รวมทั้งรอบรู้การเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกทั้งในปัจจุบันและอนาคต และรู้จักจดจำอดีตนำมาพิจารณาและเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข สิ่งเหล่านี้เป็นเครื่องยืนยันการันตีผู้นำที่มีความสามารถบริหารองค์การไปสู่ความสำเร็จ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนในการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานด้านการบริหารโรงเรียนซึ่งเป็นกรอบงานสำคัญของผู้บริหารโรงเรียนตามข้อกำหนดขององค์กรวิชาชีพครูที่ต้องแสดงถึงความเป็นผู้นำที่เชื่อถือได้ (บุญยหนูช แจ่มทองกลาง, 2550, น.2)

ในส่วนของเกณฑ์มาตรฐานด้านการบริหารโรงเรียนหรือประสิทธิผลองค์กรของสถานศึกษาได้พิจารณาจากแนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในมาตรฐานด้านการจัดการศึกษามาตรฐานที่ 8 คือ ผู้บริหารปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลประกอบด้วยตัวบ่งชี้จำนวน 6 ด้านคือ 1) ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ ภาวะผู้นำ และความคิดริเริ่มที่เน้นการพัฒนาผู้เรียน 2) ผู้บริหารใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมและใช้ข้อมูลผลการประเมินหรือผลการวิจัยเป็นฐานคิดทั้งด้านวิชาการและการจัดการ 3) ผู้บริหารสามารถบริหารจัดการการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการ 4) ผู้บริหารส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้พร้อมรับการกระจายอำนาจ 5) นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนพึงพอใจผลการบริหารการจัดการศึกษา และ 6) ผู้บริหารให้คำแนะนำ คำปรึกษาทางวิชาการและเอาใจใส่การจัดการศึกษาเต็มศักยภาพและเต็มเวลา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554, น.84)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำผู้บริหาร และระดับประสิทธิผลองค์กรของสถานศึกษา
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำผู้บริหารกับประสิทธิผลองค์กรของสถานศึกษา

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการวิจัยครั้งนี้ทำการศึกษาคำความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำผู้บริหารกับประสิทธิผลองค์กรของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์ โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ภาวะผู้นำผู้บริหาร คัดเลือกจากสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาแนวใหม่ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครู และผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการบริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย การมุ่ง

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
 “Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

ผลสัมฤทธิ์ การทำงานเป็นทีม การคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์ การสื่อสารและการจูงใจ และการพัฒนา ศักยภาพบุคลากร

ส่วนที่ 2 ประสิทธิภาพองค์กรของสถานศึกษา พิจารณาจากแนวทางการประเมินคุณภาพตาม มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในมาตรฐานด้านการจัด การศึกษามาตรฐานที่ 8 คือ ผู้บริหารปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ประกอบด้วยตัวบ่งชี้จำนวน 6 ด้าน คือ 1) ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ ภาวะผู้นำ และความคิดริเริ่มที่เน้นการพัฒนา ผู้เรียน 2) ผู้บริหารใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมและใช้ข้อมูลผลการประเมินหรือผลการวิจัยเป็นฐานคิด ทั้งด้านวิชาการและการจัดการ 3) ผู้บริหารสามารถบริหารจัดการการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ ในแผนปฏิบัติการ 4) ผู้บริหารส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้พร้อมรับการกระจายอำนาจ 5) นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนพึงพอใจผลการบริหารการจัดการศึกษา และ 6) ผู้บริหารให้คำแนะนำ คำปรึกษาทางวิชาการ และเอาใจใส่การจัดการศึกษาเต็มศักยภาพและเต็มเวลา

1. ขอบเขตประชากร

ประชากร ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 4,099 คน จาก 517 โรงเรียน และ กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 354 คน

2. ขอบเขตตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ภาวะผู้นำผู้บริหาร และประสิทธิผลองค์กรของสถานศึกษา

3. ขอบเขตเวลา

ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลของงานวิจัยครั้งนี้ดำเนินการในเดือนตุลาคมถึงพฤศจิกายน 2559

การทบทวนวรรณกรรม

ภาวะผู้นำผู้บริหาร หมายถึง การสื่อสารถ่ายทอดให้ผู้อื่นทราบถึงคุณค่าและศักยภาพของตนเอง อย่างถ่องแท้จนเข้าใจ และมั่นใจด้วยตนเองเพื่อให้เกิดกระบวนการเตรียมการ สั่งการ หรืออำนาจการ และการใช้อิทธิพลเพื่อให้บุคคลหรือกลุ่มทำตามวัตถุประสงค์ตามที่ตั้งไว้ซึ่งการเตรียมการดังกล่าว โดยคัดเลือกจาก สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาแนวใหม่ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 5 ด้าน

ประสิทธิผลองค์กรของสถานศึกษา หมายถึง การประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้น พื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในมาตรฐานด้านการจัดการศึกษามาตรฐานที่ 8 คือ ผู้บริหารปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล จำนวน 6 ด้าน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ระเบียบวิธีวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) โดยมุ่งหวังที่จะ ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำผู้บริหารกับประสิทธิผลองค์กรของสถานศึกษา

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
 “Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

2. ขั้นตอนการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำผู้บริหาร และระดับประสิทธิผลองค์กรของสถานศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำผู้บริหารกับประสิทธิผลองค์กรของสถานศึกษา

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยพบผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ทั้ง 3 เขตพื้นที่การศึกษาเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการขออนุญาตเข้าถึงข้อมูลในสถานศึกษา โดยจัดส่งแบบสอบถามด้วยตนเอง จำนวน 354 ฉบับ ในระหว่างวันที่ 7 – 23 พฤศจิกายน 2559 และนำวันเก็บแบบสอบถามคืน โดยได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 354 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป โดยวิธีแจกแจงความถี่ (f) และ ค่าร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ภาวะผู้นำผู้บริหาร และประสิทธิผลองค์กรของสถานศึกษาโดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน คือ วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{x}$) และ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2.1 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต 4.50 - 5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด

2.2 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต 3.50 - 4.49 หมายถึง ระดับมาก

2.3 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต 2.50 - 3.49 หมายถึง ระดับปานกลาง

2.4 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต 1.50 - 2.49 หมายถึง ระดับน้อย

2.5 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต 1.00 - 1.49 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

3. หาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำผู้บริหารกับประสิทธิผลองค์กรของสถานศึกษาโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson product moment correlation)

3.1 ถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มากกว่า .90 ขึ้นไป หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับสูง

3.2 ถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .70 - .90 หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง

3.3 ถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .30 - .69 หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับต่ำ

3.4 ถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำกว่า .30 หมายถึง ไม่มีความสัมพันธ์กันเชิงเส้นตรง

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ภาวะผู้นำผู้บริหารสถานศึกษาด้วยสถิติพื้นฐาน $\bar{x}$ และ S.D. ปรากฏผลดังตารางที่ 1

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
 “Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

ตารางที่ 1 ภาวะผู้นำผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวมทั้ง 5 ด้าน

ข้อ	รายการ	ระดับภาวะผู้นำ			
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับที่
1.	ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์	4.00	0.79	มาก	2
2.	ด้านการทำงานเป็นทีม	4.06	0.79	มาก	1
3.	ด้านการวิเคราะห์และสังเคราะห์	3.94	0.78	มาก	5
4.	ด้านการสื่อสารและการจูงใจ	3.99	0.79	มาก	3
5.	ด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากร	3.98	0.82	มาก	4
	รวมเฉลี่ย	3.99	0.79	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่าภาวะผู้นำผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$) และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านพบว่า สูงสุดคือ ด้านการทำงานเป็นทีม ($\bar{X} = 4.06$) รองลงมา คือ ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ($\bar{X} = 4.00$) ด้านการสื่อสารและการจูงใจ ($\bar{X} = 3.99$) ด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากร ($\bar{X} = 3.98$) และต่ำสุด คือ ด้านการวิเคราะห์และสังเคราะห์ ($\bar{X} = 3.94$) ตามลำดับ

จากการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของสถานศึกษาด้วยสถิติพื้นฐาน $\bar{X}$ และ S.D.ปรากฏผลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ประสิทธิภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวมทั้ง 6 ด้าน

ข้อ	รายการ	ระดับประสิทธิผล			
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับที่
1.	ด้านผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ ภาวะผู้นำ และความคิดริเริ่มที่เน้นการพัฒนาผู้เรียน	4.06	0.76	มาก	1
2.	ด้านผู้บริหารใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมและใช้ข้อมูลผลการประเมินหรือผลการวิจัยเป็นฐานคิดทั้งทางด้านวิชาการและการจัดการ	4.04	0.81	มาก	2
3.	ด้านผู้บริหารสามารถบริหารจัดการการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการ	3.99	0.81	มาก	4
4.	ด้านผู้บริหารส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้	3.91	0.81	มาก	6

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
“Research 4.0 Innovation and Development SSRU's 80th Anniversary”

จากตารางที่ 3 พบว่า โดยภาพรวมภาวะผู้นำผู้บริหาร มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลองค์กรของสถานศึกษาในทางบวก ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ($R_{xy} = .873$) เมื่อพิจารณาภาวะผู้นำผู้บริหารรายด้านกับประสิทธิผลองค์กรของสถานศึกษาในภาพรวมพบว่าภาวะผู้นำผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลองค์กรของสถานศึกษาในทางบวก มีค่าอยู่ระหว่าง .783 - .836 โดยพบว่าภาวะผู้นำด้านการสื่อสารและการจูงใจมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิผลองค์กรของสถานศึกษามากกว่าภาวะผู้นำด้านอื่นๆ ($R_{xy} = .836$)

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ระดับภาวะผู้นำผู้บริหาร พบว่าในภาพรวมภาวะผู้นำอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการทำงานเป็นทีม รองลงมา คือ ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ด้านการสื่อสารและการจูงใจ ด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากร และด้านการวิเคราะห์และสังเคราะห์ ตามลำดับ
2. ระดับประสิทธิผลองค์กรของสถานศึกษา พบว่าในภาพรวมประสิทธิผลองค์กรของสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยรายด้านทั้ง 6 ด้าน ที่ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารงานสูงสุด คือ ด้านผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ ภาวะผู้นำ และความคิดริเริ่มที่เน้นการพัฒนาผู้เรียน รองลงมา คือ ด้านผู้บริหารใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมและใช้ข้อมูลผลการประเมินหรือผลการวิจัยเป็นฐานคิดทั้งทางด้านวิชาการและการจัดการ ด้านนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนพึงพอใจผลการบริหารการจัดการศึกษา ด้านผู้บริหารสามารถบริหารจัดการการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการ ด้านผู้บริหารให้คำแนะนำคำปรึกษาทางวิชาการ และเอาใจใส่การจัดการศึกษาเต็มศักยภาพและเต็มเวลา และด้านผู้บริหารส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้พร้อมรับการกระจายอำนาจ ตามลำดับ
3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำผู้บริหารกับประสิทธิผลองค์กรของสถานศึกษาพบว่าในภาพรวมภาวะผู้นำผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลองค์กรของสถานศึกษาในทางบวก โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์พบว่าภาวะผู้นำผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลองค์กรของสถานศึกษาในทางบวกทุกด้าน โดยภาวะผู้นำผู้บริหารด้านการสื่อสารและการจูงใจมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิผลองค์กรของสถานศึกษาสูงกว่าภาวะผู้นำผู้บริหารด้านอื่นๆ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำผู้บริหารกับประสิทธิผลองค์กรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์ มีประเด็นที่น่าสนใจอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ด้านภาวะผู้นำผู้บริหาร ซึ่งครุมีความเห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการทำงานเป็นทีม จากผลการวิจัยดังกล่าวอาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการเป็นผู้นำทีมงานและมีการกำหนดเป้าหมายและผลสำเร็จของงานให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติพร้อมกับการให้คำแนะนำในเรื่องต่างๆ และมีการประชุมปรึกษาหารือเพื่อติดตาม

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
“Research 4.0 Innovation and Development SSRU's 80th Anniversary”

การทำงาน และแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นร่วมกันในทีมงานรวมถึงการให้รางวัลหรือการพิจารณาความดีความชอบเพื่อสร้างแรงจูงใจในการทำงานซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Neubert (1998) ที่ได้วิจัยเรื่องคุณลักษณะทั่วไปของผู้นำที่เห็นได้ชัดในการทำงานเป็นกลุ่ม สรุปได้ว่าการปฏิบัติหน้าที่ของผู้นำในการทำงานเป็นกลุ่มนั้นผู้นำต้องมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในกลุ่มเป็นที่ยอมรับของสมาชิกในกลุ่ม มีความสุขุมรอบคอบ เชื่อตรงต่อหน้าที่ เป็นที่ปรึกษาที่ดี ยอมรับในความรู้ความสามารถของผู้อื่น สามารถประสานงานได้ดีและรู้จักข้อบกพร่องของตนเองแล้วพัฒนาให้ดีขึ้น

2. ด้านประสิทธิผลองค์กรของสถานศึกษาซึ่งครูมีความเห็นว่าประสิทธิผลองค์กรของสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ ภาวะผู้นำ และความคิดริเริ่มที่เน้นการพัฒนาผู้เรียน จากผลการวิจัยดังกล่าวอาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยมีการกำหนดกลยุทธ์และยุทธศาสตร์ของสถานศึกษาที่จัดทำร่วมกับภาคีเครือข่ายต่างๆ และผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งข้อมูลต่างๆ เช่น นโยบายของรัฐบาล นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ฯ มาเป็นแนวทางในการจัดทำแผนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัทธสิดา มิบุญ (2553) ที่ได้วิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า ระดับองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองชลบุรีโดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการมีรูปแบบความคิด ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม และด้านการเป็นบุคคลที่รอบรู้ ตามลำดับ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำผู้บริหารกับประสิทธิผลองค์กรของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์ในภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำผู้บริหารรายด้านกับประสิทธิผลองค์กรของสถานศึกษาในภาพรวม พบว่าภาวะผู้นำผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลองค์กรของสถานศึกษาในทางบวกทุกด้าน โดยภาวะผู้นำผู้บริหารด้านการสื่อสารและการจูงใจมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิผลองค์กรของสถานศึกษาสูงกว่าภาวะผู้นำผู้บริหารด้านอื่นๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการที่ผู้นำหรือผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีโดยมีการประชุมเพื่อระดมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการสถานศึกษา บุคลากรทางการศึกษา ชุมชน และผู้ปกครอง ซึ่งถือว่าเป็นการสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจ และการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานของสถานศึกษาเพื่อให้ทุกฝ่ายได้ร่วมกันพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุรรัตน์ ไตเขียว (2556) ที่ได้วิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุทัยธานี เขต 2 พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 มีความสัมพันธ์กันในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
“Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้งาน

1.1 ภาวะผู้นำผู้บริหารในภาพรวมอยู่ในระดับมาก อย่างไรก็ตาม จากผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำผู้บริหารด้านการวิเคราะห์และสังเคราะห์ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งควรมีการพัฒนาทักษะด้านนี้ให้กับผู้บริหาร เนื่องจากเป็นทักษะเบื้องต้นที่จำเป็นของผู้นำหรือผู้บริหารเพื่อช่วยในการป้องกัน หรือแก้ไขปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในสถานศึกษาหรือช่วยให้ผู้บริหารสามารถตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมมากขึ้น

1.2 ประสิทธิภาพองค์กรของสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก อย่างไรก็ตาม จากผลการวิจัยพบว่าประสิทธิภาพองค์กรของสถานศึกษาด้านผู้บริหารส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้พร้อมรับการกระจายอำนาจมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในสถานศึกษาให้มีความพร้อมที่จะปฏิบัติงานในด้านต่างๆ ของสถานศึกษาเพราะมีแนวโน้มว่าในอนาคตจะมีการกระจายอำนาจ หน้าที่ และความรับผิดชอบในด้านต่างๆ มาสู่สถานศึกษามากยิ่งขึ้น

1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำผู้บริหารกับประสิทธิภาพองค์กรของสถานศึกษาในภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง อย่างไรก็ตามจากผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำผู้บริหารด้านการวิเคราะห์และสังเคราะห์มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพองค์กรของสถานศึกษาในระดับต่ำที่สุดเมื่อเทียบกับด้านอื่นๆ ซึ่งผู้นำควรต้องพัฒนาให้องค์กรหรือสถานศึกษามีความเจริญก้าวหน้าได้อย่างมั่นคง และยั่งยืน ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญในสถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ.2560 – 2564 และนโยบายของรัฐบาลในการที่จะทำให้ประเทศเป็น Thailand 4.0

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

2.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาภาวะผู้นำผู้บริหารและการเพิ่มประสิทธิภาพองค์กรของสถานศึกษาเพื่อนำรูปแบบในการปฏิบัติงานในเชิงลึกรายด้านไปปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

2.2 ควรศึกษาวิจัยรูปแบบการพัฒนาคุณภาพภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพองค์กรของสถานศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายสำหรับใช้เป็นคู่มือในการปฏิบัติงานของผู้บริหารและหรือบุคลากรของสถานศึกษาอันจะก่อให้เกิดคุณภาพและประสิทธิภาพดียิ่งๆ ขึ้นไป

เอกสารอ้างอิง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). คู่มือและชุดฝึกอบรมการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา แนวใหม่ ตามแนวปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 : การอบรมแบบผสมผสาน. กรุงเทพฯ : ศุภสภาลาดพร้าว.

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
 “Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2556). แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- นุชนรา รัตนศิริประภา. (2557). “สมรรถนะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณลักษณะโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน”. วารสารวิชาการ Veridian E-Journal, ปีที่ 7 ฉบับที่ 3 (เดือนกันยายน – ธันวาคม 2557) น. 509 – 510.
- บุญยงษ์ แจ่มทองกลาง. (2550). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับการปฏิบัติงานตามเกณฑ์ มาตรฐานด้านการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1-4. ปรินญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- พัทธ์สิตา มีบุญ. (2553). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับองค์การแห่งการ เรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองชลบุรี. ปรินญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุรรัตน์ โตเขียว. (2556). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานของผู้บริหาร สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2. ปรินญาครุศาสตรมหา บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2558). ทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 . เอกสารประกอบการระดมความคิดเห็นทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.
- Neubert, M.J. (1998, November). “A functional-based model informal leadership perceptions in fact work teams, DOCTORAL DISSERTATION. The University of Iowa ,” Dissertation Abstracts International. 59 : 1665.